

Respons

Niger: Slaveri

Problemstilling/spørsmål:

- Lovgivningen mot slaveri i Niger
- I hvilken grad vil myndighetene i Niger kunne beskytte personer som har vært slaver?
- Vil myndighetene i Niger assistere slaveeiere med å oppdrive rømte slaver?

Lovgivningen mot slaveri i Niger

Etableringen av et lovverk mot slaveri i Niger har foregått i tre etapper. Først kom opphevelsen av slaveriet under fransk koloniherrredømme, så forbud mot slaveri i 1999 og deretter kriminalisering av slaveri i 2003.

Loven som kriminaliserer slaveri i Niger ble vedtatt av nasjonalforsamlingen i mai 2003 og er regulert i straffeloven (*Code pénal*), artikkel 270. Slavehold straffes med opp til tretti års fengsel og en bot på opp til fem millioner F CFA (rundt 60 000 kr.).

Til tross for at myndighetene i Niger utad er imot slaveri og har vedtatt et lovforbud mot dette, er den hierarkisk oppbygde sosiale strukturen fremdeles levende i Niger. De fleste etniske grupper i Niger har tradisjonelt hatt en hierarkisk oppbygd sosial struktur med et sjikt av frie menn på toppen av den sosiale rangstigen og en servil gruppe nederst på den sosiale rangstigen. Denne gruppen utgjør brorparten av arbeidsstokken i jordbruk og dyrehold. Den hierarkiske sosiale strukturen er dypt forankret i det nigerske samfunnet, og vil vedvare til tross for kriminaliseringen av slaveri, særlig i rurale strøk hvor myndighetene er svakt representert og bytteøkonomien står sterkt. Allikevel utgjør kriminaliseringen en viktig symbolsk endring fordi ingen nå med loven i hånd kan hevde rett over et annet menneske.

Som så mange andre vestafrikanske land har Niger et todelt rettssystem, med et kodifisert, offisielt juridisk system på den ene siden og et tradisjonelt rettssystem på den andre siden. Mens det offisielle rettssystemet er en arv fra kolonitiden og i all hovedsak bygger på fransk rett, er det tradisjonelle rettssystemet bygget på muntlig sedvane, med inkorporerte elementer av islamsk rett. Ifølge den franske antropologen Roger Botte (2003) har disse to rettsinstansene ulikt syn på slaveri (eller slaverilignende praksis, livegenhet eller tradisjonelle sosiale strukturer, alt etter hvordan man definerer det). Mens det offisielle rettssystemet har kriminalisert slaveriet, anerkjenner de tradisjonelle domstolene i mange tilfeller den

Respons **Niger: Slaveri**

tradisjonelle, hierarkiske sosiale strukturen. Da den nigerske staten er svært svak og det offisielle rettssystemet spiller en svak rolle i folks dagligliv, vil kriminaliseringen på statlig nivå motarbeides av at de sosiale strukturene holdes i hevd gjennom tradisjonelle institusjoner, som for eksempel de tradisjonelle domstolene. Dette bekreftes også av andre kilder, som for eksempel menneskerettsadvokaten Helen Duffy (2009) som skriver følgende i forbindelse med en analyse av rettssaken mellom Hadijatou Mani Koroua og staten Niger i ECOWAS-domstolen i 2008:

Niger's Constitution prohibits slavery. The Nigerian Criminal Code was amended in 2003 to make slavery a crime, and as a matter of law serious penalties attach to this crime. However, prosecutions for slavery are not pursued in practice. [...] Moreover, civil and customary courts continue to ignore these provisions and to apply customary laws that condone and regulate slavery.

I hvilken grad vil myndighetene i Niger kunne beskytte personer som har vært slaver?

I dommen i saken "Hadijatou Mani Koroua v Niger" i ECOWAS-domstolen av 7. april 2007 fant domstolen at staten Niger ikke hadde fulgt sine internasjonale forpliktelser til å beskytte Hadijatou Mani Koroua fra slaveri, og at landet ikke hadde implementert nasjonalt lovverk mot slaveri (Duffy 2009).

Landinfo har ikke kjennskap til noen rettssaker knyttet til slaveri etter 2007. Anti-Slavery International (u.å.) beskriver situasjonen slik:

In November 2006, in recognition that slavery and slavery like practises continue to exist in rural areas and amongst nomadic communities, the Government established a National Committee to Combat Forced Labour and Discrimination, which is seeking to develop a National Action Plan to address the problem. Despite these positive moves by the Government, persons seeking the protection of the courts with respect to crimes of slavery face long delays in having their cases resolved or as in the case of Hadijatou Mani, customary courts continue to conflict with domestic law.

Den 18. februar 2010 ble det gjennomført et militærkupp i Niger. Landet ledes nå av en junta ved navn *Conseil Suprême pour la Restauration de la Démocratie* (CSRSD). CSRSD har satt grunnloven av 2009 til side i påvente av en folkeavstemming om ny konstitusjon som er planlagt en gang i løpet av 2010. Ifølge det kinesiske nyhetsbyrået XINHUA garanterer CSRSD gjennom forordning av 22. februar 2010 likhet for loven for alle innbyggere i Niger uten forskjell basert på kjønn, rase, sosial gruppe, religion eller etnisk opprinnelse. Til tross for denne forordningen har Landinfo ingen informasjon om rettsstillingen til personer som mener seg utsatt for slaveri eller slaverilignende tilstander under den sittende juntaen.

Det finnes imidlertid en organisasjon ved navn Timidria som arbeider mot slaveri i Niger. Organisasjonen ble grunnlagt i 1991 og har ifølge Anti-Slavery International vokst til å bli en massebevegelse i Niger. Organisasjonen driver blant annet med holdningsskapende arbeid og lobbyvirksomhet overfor nigerske myndigheter. Organisasjonen tilbyr videre hjelp til ofre for slaveri blant annet gjennom rehabiliteringsprogrammer (Galy 2004).

Vil myndighetene i Niger assistere slaveeiere med å oppdrive rømte slaver?

Ifølge antropologen Roger Botte (2003) har Niger to parallelle administrative strukturer. På den ene siden finner man regioner, departementer, arrondissementer og kommuner som styres av representanter for staten. På den annen side finnes det en tradisjonell administrativ struktur av bydeler, landsbyer, kantoner, provinser, sultantater, stammer og andre sammenslutninger som ledes av tradisjonelle ledere som arver sine verv. De servile gruppene (det vil si de sosiale gruppene som er underordnet det styrende sjiktet og som står i et avhengighetsforhold til dette) har ingen plass i disse tradisjonelle maktstrukturene og har dermed ingen innflytelse i styre og stell på lokalt plan.

Videre er Niger en svak stat. Dette innebærer at myndighetene er lite til stede, særlig på landsbygda. Mange offentlige oppgaver, som innkreving av skatt, administrasjon av de tradisjonelle domstolene, videreformidling av informasjon fra statlige myndigheter og så videre, utføres av tradisjonelle ledere. Politi- og rettsvesen spiller kun en marginal rolle i dagliglivet i Niger utenfor de store byene og er i tillegg underfinansiert. I en slik kontekst er det lite sannsynlig at statlige myndigheter skulle ha ressurser til å hjelpe en slaveeier med å oppdrive rømte slaver, eller assistere på annen måte, også fordi slaveri er forbudt etter lov. Man kan likevel ikke utelukke at det vil kunne skje, for eksempel gjennom korrupsjon.

Det er også viktig å ha i mente at slike slaverilignende forhold i rurale strøk i stor grad opprettholdes på grunn av fattigdom. Paradoksalt nok er det slik at en person av slaveherkomst på et vis vil ha fordel av å holde seg på god fot med familien eller klanen han er tilknyttet, for på denne måten å kunne fortsette å dyrke jorda han har fått tildelt eller på annen måte opprettholde livsgrunnlaget sitt. Alternativet er å migrere inn til bysentraene uten kapital, noe som kan være like stusselig økonomisk sett som å forbli der man er, til tross for at man da går inn i en århundrelang hierarkisk sosial struktur med stor grad av ufrihet.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Anti-Slavery International (u.å.). *Briefing paper. Hadijatou Mani Koraou v. Niger at the ECOWAS Court of Justice*. London: Anti-Slavery International. Tilgjengelig fra http://dev-antislavery.doteditor.net/includes/documents/cm_docs/2008/n/niger_case_at_ecowas.pdf [lastet ned 7. mai 2010]
- Botte, R. (2003). Le droit contre l'esclavage au Niger. *Politique Africaine*, 90, 127-143. Tilgjengelig fra <http://www.politique-africaine.com/numeros/pdf/conjonctures/090127.pdf> [lastet ned 10. mai 2010]
- [Code pénal] (2003). *Loi N° 2003-025 du 13 juin 2003 modifiant la loi N° 61-27 du 15 juillet 1961, portant institution du Code Pénal, Journal Officiel spécial N° 4 du 7 avril 2004*. République du Niger. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/47fb8e642.pdf> [lastet ned 6. mai 2010]
- Duffy, H. (2009). Hadijatou Mani Koroua v Niger: Slavery Unveiled by the ECOWAS Court. *Human Rights Law Review*, 9(1). Tilgjengelig fra <http://hrlr.oxfordjournals.org/content/9/1/151.full> [lastet ned 6. mai 2010]
- Galy, K. A. (2004). *Etude sur le Dénombrement des Victimes de l'Esclavage au Niger*. London / Niamey: Anti-Slavery International / Association Timidria. Tilgjengelig fra http://www.antislavery.org/includes/documents/cm_docs/2009/f/full_french_slavery_in_niger.pdf [lastet ned 7. mai 2010]
- XINHUA (2010, 22. februar). Niger: Le président du CSRD signe une ordonnance concernant le pouvoir public pendant la période de transition. *XINHUA*. Tilgjengelig fra <http://www.icilome.com/nouvelles/news.asp?id=45&idnews=14499> [lastet ned 10. mai 2010]

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.